

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Terentivs,|| A` M. Antonio Mvreto|| locis prope
innumerabilibus|| emendatus.||**

Terentius Afer, Publius

Venetiis, 1558 [erschieden] 1559

Actvs Primi

[urn:nbn:de:gbv:45:1-723936](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-723936)

A D E L P H I

Rapere in peiorem partem, quam acturi sumus :
 Indicio de se ipse erit : nos eritis iudices ,
 Laudi ne an uitio duci factum oporteat .
 synapothnescontes Diphili comoedia est .
 Eam Commorientes Plautus fecit fabulam .
 In græca adolescens est , qui lenoni eripit
 Meretricem , in prima fabula . eum Plautus locum
 Reliquit integrum . eum hic locum sumpsit sibi
 In Adelpbos , uerbum de uerbo expressum extulit .
 Eam nos acturi sumus nouam : pernoscite ,
 Furtum ne factum existimetis , an Locum
 Reprehensum , qui præteritus negligentia est .
 Nam quòd isti dicunt maleuoli , homines nobiles
 Eum adiutare , assidueq; una scribere ,
 Quod illi maledictum uehemens existumant ,
 Eam laudem hic ducit maxumam , cum illis placet ,
 Qui uobis uniuersis , & populo placent ;
 Quorum opera in bello , in ocio , in negotio ,
 Suo quisque tempore usu est sine superbia .
 Dehinc ne expectetis argumentum fabulæ :
 senes qui primi uenient , hi partem , aperient ,
 In agendo partem ostendent . facite , æquanimitas
 Vestra poetæ ad scribendum augeat industriam .

ACTVS PRIMI SCENA PRIMA.

M I T I O .

M. Torax non redijt hac nocte à cena Aeschinus ,
 s Neque seruulorum quisquã , qui aduersum ierant .
 Profecto

profecto hoc uere dicunt: si absis uspiam,
 Aut ubi si cesses, euenire ea satiu' est,
 Quæ in te uxor dicit, & quæ in animo cogitat
 Irata, quàm illa, quæ parentes propitiij.
 Vxor, si cesses, aut te amare cogitat,
 Aut tete amari, aut potare, aut animo obsequi,
 Et tibi bene esse soli, cum sibi sit male.
 Ego, quia non redijt filius, quæ cogito?
 Quibù nunc solicator rebus? ne aut ille alserit,
 Aut uspiam ceciderit, aut perfregerit
 Aliquid. uah, quèquã ne hominem in animo instituerè,
 Parare, quod sit carius, quàm ipse est sibi? (aut
 Atqui ex me hic non natus est, sed ex fratre. is adeo
 Dissimili studio est. iam inde ab adolescentia,
 Ego hanc clementem uitam urbanam, atque ocium
 Secutus sum: & quod fortunatum isti putant,
 Vxorem nunquam habui. ille contra, hæc omnia,
 Ruri agere uitam, semper parce, ac duriter
 Se habere: uxorem duxit: nati filij
 Duo. inde ego hunc maiorem adoptaui mihi:
 Eduxi à paruulo, habui, amauit pro meo:
 In eo me oblecto: solum id est carum mihi.
 Ille ut item contra me habeat, facio sedulo:
 Do, prætermitto, non necesse habeo omnia
 Pro meo iure agere: postremo, alij clanculum
 Patres quæ faciunt, quæ fert adolescentia
 Ea ne me celet, consuefecit filium:
 Nam qui mentiri, aut fallere insuerit patrem, aut
 Audebit, tanto magis audebit ceteros.
 Pudore, & liberalitate liberos

L Retinere,

A D E L P H I

Retinere, satius esse credo, quàm metu.
 Hæc fratri mecum non conueniunt, neque placent.
 Venit sæpe ad me clamans, quid agis Mitio?
 Cur perdis adolescentem nobis? cur amat?
 Cur potat? cur tu his rebus sumptus suggeris?
 Vestitu nimium indulgis: nimium ineptus es.
 Nimium ipse durus est, præter æquomq; , & bonum:
 Et errat longe mea quidem sententia,
 Qui imperium credat grauius esse, aut stabilius,
 Vi quod fit, quàm illud, quod amicitia adiungitur.
 Mea est sic ratio, & sic animum induco meum.
 Malo coactus qui suum officium facit,
 Dum id rescitum iri credit, tantisper cauet:
 Si sperat fore clam, rursus ad ingenium redit.
 Quem beneficio adiungas, ille ex animo facit,
 Studet par referre, præsens, absensq; idem erit.
 Hoc patrium est, potius consuefacere filium,
 Sua sponte recte facere, quàm alieno metu.
 Hoc pater, ac dominus interest. hoc qui nequit,
 Fateatur nescire imperare liberis.
 Sed est ne hic ipse, de quo agebam? & certe is est.
 Nescio quid tristem uideo. credo iam, ut solet,
 Iurgabit. saluom te aduenire Demea,
 Gaudemus.

ACTVS PRIMI SCENA II.
 D E M E A , M I T I O .

De. Em, opportune: te ipsum quaerito.
 Mi. h Quid tristis es? De. rogas me, ubi nobis
 Aeschinus

Sitt

siet ; quid tristis ego sim ? Mi. dixin' hoc fore ?

Quid is fecit ? De. quid ile fecerit ? quem neque pudet

Quicquam : neque metuit quenquã : neque legem putat

Tenere se ullam . nam illa , quæ antehac facta sunt ,

Omitto : modo quid designauit ? Mi. quidnam id est ?

De. Fores effregit , atque in ædes irruit

Alienas : ipsum dominum , atque omnem familiam

Multauit usque ad mortem : eripuit mulierem ,

Quam amabat : clamant omnes indignissime

Factum esse . hoc aduenienti quot mihi Mitio

Dixere ? in ore est omni populo . denique ,

Si conferendum exemplum est , non fratrem uidet

Rei dare operam , ruri esse parcum ac sobrium ?

Nullum huius simile factum ? hæc cum illi Mitio

Dico , tibi dico . tu illum corrumpi sinis .

Mi. Homine imperito nunquam quicquam iniustius ,

Qui , nisi quod ipse facit , nihil rectum putat .

De. Quorsum istuc ? M. quia tu Demea hæc male iudicas .

Non est flagitium , mihi crede , adolescentulum

Scortari , neque potare , non est , neque fores

Effringere . hæc si neque ego , neque tu fecimus ,

Non sinit egestas facere nos . tu nunc tibi

Id laudi ducis , quod tum fecisti inopia .

Iniurium est : nam si esset unde id fieret ,

Faceremus : & tu illum tuum , si esses homo ,

Sineres nunc facere , dum per ætatem licet ,

Potius quàm , ubi te expectatum eiecisset foras ,

Alieniori ætate post faceret tamen .

De. Pro Iupiter , rediges tu homo me ad insaniam .

Non est flagitium facere hæc adolescentulum ? Mi. ah ,

A D E L P H I

Ausculta, ne me obtundas de hac re sæpius.
 Tuum filium dedisti adoptandum mihi:
 Is meus est factus: si quid peccat Demea,
 Mihi peccat: ego illi maxumam partem feram.
 Obsonat, potat, olet unguenta de meo.
 Amat? dabitur à me argentum, ubi erit commodum;
 Vbi non erit, fortasse excludetur foras.
 Fores effregit? restituentur. discidit
 Vestem? resarcietur. est, dijs gratia,
 Et unde hæc fiant, & adhuc non molesta sunt.
 Postremo aut desine, aut cedo quemuis arbitrum:
 Te plura in hac re peccare ostendam. De. hei mihi.
 Pater esse disce ab alijs, qui uere sciunt.
 Mi. Natura tu illi pater es, consilijs ego.
 De. Tun' consulis quicquam? Mi. ah, si pergis, abiero.
 De. Siccine agis? Mi. an ego toties de eadem re audiam?
 De. Curæ est mihi. Mi. & mihi curæ est: uerum Demea
 Curemus æquam uterque partem, tu alterum,
 Ego item alterum: nam ambos curare, propemodum
 Reposcere illum est, quem dedisti. De. ah Mitio.
 Mi. Mihi sic uidetur. De. quid istuc? tibi si istuc placet,
 Profundat, perdat, pereat, nihil ad me attinet.
 Iam si uerbum unum posthac. Mi. rursum Demea
 Irascere? De. an non credis? repeton' quem dedi?
 Aegre est. alienus non sum. si obsto: hem desino.
 Vnum uis curem: curo: & est dijs gratia,
 Cum ita, ut uolo, est: iste tuus ipse sentiet
 Posterius: nolo in illum grauius dicere.
 Mi. Nec nihil, neque omnia hæc sunt, quæ dicit: tamen
 Non nihil molesta hæc sunt mihi: sed ostendere,

A D E L P H I I

Minime miror, qui insanire occipiunt ex iniuria.
 Domo me eripuit, uerberauit: me inuito abduxit me.
 Homini misero plus quingentos colaphos infregit mihi.
 Ob malefacta hæc tãtidem emptã postulat sibi tradier.
 Verum enim, quando bene promeruit, fiat: suum in
 postulat.
 Age iam cupio, modo si argentum reddat. sed ego hæc
 hariolor.
 Vbi me dixero dare tanti, testes faciet illico,
 Vendidisse me: de argento somnium: mox, cras redi.
 Id quoque possum ferre, si modo reddat: quanquam ini
 iurium est.
 Verum cogito id, quod res est. quando eum quaestum oc
 ceperis,
 Accipiunda, et mussitanda iniuria adolescentium est.
 Sed nemo dabit: frustra egomet mecum has rationes
 deputo.

ACTVS SECVNDI SCENA VII.

SYRVS, SANNIO.

Sy. Ace, egomet conueniam iam ipsum: cupide
 t accipiat faxo, atque etiam
 Bene dicat secum esse actum. quid istuc Sannio
 est, quod te audio
 Cum hero nescio quid concertasse? s. nunquam uidi ini
 quius
 Cõcertationẽ cõparatã, quã in quã hodie inter nos fuit.
 Ego uapulando, ille uerberando, usque ambo defessi
 sumus.

Sy.